

Ingrid's

fortælling

Til Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Nørrebrogade 66 D, 2200 København N
i forbindelse med HK jubilæumsudgivelse i år 2000

Marts 1998

Ingrid's fortælling

Som den mellemste af en søskendeflok på fem, kom jeg til verden den 5 marts 1943 i mine forældres soveværelse i Sjællandsgade 18 på første sal i Herning. Jeg blev døbt i Herning Kirke og fik navnet Ingrid.

Min far, Rikard Korsbæk Juul, var født i Herning den 7. august 1908 og døde samme sted den 7. maj 1974. Han blev udlært som møbelsnedker. Han var søn af kafferister Søren Kabel Lykkegaard Juul og Inger Korsbæk (1883-1958). De var 7 søskende: Min far samt Poul og Jens Korsbæk Juul og pigerne Agnes, Erna, Jane og Annemarie (Rie) Lykkegaard Juul.

Min mor, Oda Hansen, var født i Holbæk den 15. maj 1910 og døde i Herning den 18. april 2000. Hun var uddannet som bankassistent i Holbæk Bank. Hun var datter af Niels Peter Julius Hansen (1887-1962) og Johanne Jensen. De var 3 søskende: Min mor samt Elva og Viggo Hansen.

Min mor og far traf hinanden ved et sangstævne og var forlovet i 8 år, inden de blev gift den 17. oktober 1937 i Holbæk Kirke.

Vi er som nævnt 5 børn:

- Søren, f. den 18. april 1939
- Ellinor, f. den 20. februar 1942
- Ingrid, f. den 5. marts 1943
- Svend, f. den 22. februar 1946
- Erik, f. den 24. maj 1947

Den første tid i Sjællandsgade

Jeg boede i Sjællandsgade 18 i ca. 4 år. Min far havde selv lavet møblerne til hjemmet, og det var virkelig flot. Der er gods i dem, og de fleste havde min mor i hjemmet indtil hendes død. I begyndelsen havde han værksted i Bredgade 10, det var ind gennem en port hen over gården og op ad en trappe. Der havde han hele første sal som værksted, hvor han udførte reparationer af møbler og bestillingsarbejde, som så førte til, at han senere overtog en møbelforretning.

Min mor havde samlet alt udstyr til hjemmet, inden hun blev gift. Det var fine ting. Hun havde syet håndklæder, lagner, dyne og pudebetræk med de fineste mellemværk og med initialer på. Empire porcelæn, tretårnet sølvtøj, og fine glas.

Jeg var meget krølhåret som lille. Hvis jeg skulle være "fin" lavede min mor en prinsessekrølle på mig. Når solen skinnede i mit hår, kaldte min far mig for "prinsesse Guldhår". Min mor har nok ikke kunne nænne at klippe mig, for senere lavede hun fletninger på mig. Dem havde jeg, til jeg var ca. 13 år, hvor jeg for første gang var til en rigtig damefrisør, så det var helt vemodigt at blive klippet. Fletningerne fik jeg med hjem, og gemte på i en del år, hvorefter de blev smidt ud.

Når jeg skulle have vasket hår, foregik det på køkkenbordet. Forinden havde min mor pisket en kande sæbespånvand, for dengang var der ikke noget der hed hårshampoo. Så lå jeg der på bordet, mens min mor vaskede håret.

Min far var frihedskæmper under krigen og var med til at uddele illegale blade. Han var med i en gruppe sammen med Poul Kristensen og Dalgaard m.fl. Han fortalte min mor, at han enten skulle til

møde, eller ud med møbler. Det undrede min mor sig over, for møbelsalget var rigtigt dårlig på den tid, men hun ville ikke blande sig. Bag entredøren havde min far en gummiknippel hængende til at forsvare os med. Det har senere undret mig, for hvis der kom en tysker og ville ind, tror jeg ikke, der var så meget at gøre.

Den 4. maj 1945 om aftenen, havde min far fået at vide, at krigen var slut, og fortalte det til min mor. Om morgenen den 5. maj, tog han på arbejde, men der gik ikke ret lang tid, før han ringede hjem til min mor og sagde: "Skynd dig op på torvet, her er masser af mennesker". Min mor proppede mig ned i barnevognen, lagde et bræt ovenpå den, og satte min storesøster derpå. Min storebror gik ved siden af vognen. Min mor har tilsyneladende haft meget travlt med at komme af sted, for da vi stod på torvet, spurgte min søster mor: "Hvorfor skal jeg have smutsko på?"

Nørgaards Alle

Efter årene i Sjællandsgade flyttede vi til Nørgaards Alle 18, hvor vi boede i ca. 3 år. I forlængelse af vores hus var udhuset, og her stod skraldespanden. Det var min søster og mig, der havde den pligt at gå ned og tømme den. En dag, da hun gik ned med kartoffelskræller i et fad for at tømme den, lød der et skrig. Jeg løb derned. Fadet med kartoffelskrællerne lå på jorden, og min søster løb rundt om sig selv, med en rotte som havde bidt sig godt fast i hendes sko. Jeg var lige så bange som hende og fremover, når vi skulle derned, kiggede vi godt efter, om der var en rotte. Vi var en del plaget af dem dengang, det var meget almindeligt.

Min søster og jeg med 'lakridsbukser' næsten ned til knæene

Min far havde en Chevrolet bil med en bagagebærer bag på, som man kunne vippe op og ned. En dag havde min søster og jeg besluttet, at vi ville sætte os op bag på det. Vi havde forinden slået bagagebæreren ned, så da min far havde sat sig ind i bilen, styrtede vi hen og satte os op på bagagebæreren med vores sjippetov i hånden.

Undervejs til arbejdet undrede han sig over, at der var flere der vinkede til ham, men han vinkede tilbage. Det var jo fordi, vi sad bagpå, og folk ville advare ham, fordi det var farligt. Min søster og jeg nød turen, alt imens vi svang sjippetovet frem og tilbage i takt med vejens svingninger. Da bilen stoppede, løb vi alt hvad vi kunne hen til hjørnet og kiggede frem for at se, om han havde opdaget os. Det havde han ikke, hvorefter vi løb fnisende hjem.

Niels Bohrsvej

Da jeg var cirka 7 år gammel, flyttede vi til et rækkehus på Niels Bohrsvej 11, da pladsen på Nørgaards Alle blev for trang.

Under og efter krigen havde vi rationeringsmærker, og det var kun forældre, der havde børn, som fik mærker til strikkegarn. En gang blev jeg sendt til købmand efter sukker, men var så uheldig at tabe rationeringsmærket. Det turde jeg ikke fortælle hjemme, da jeg vidste der ville blive ballade. Så jeg sagde, at det var naboens pige, der havde taget det. Så gik min far derover, og da jeg vidste,

at det jo ikke var hende, måtte jeg tudende gå til bekendelse. Så skal jeg love for, at jeg blev fortalt, hvordan jeg skulle være.

På Niels Bohrsvej lå der 12 rækkehuse på begge sider af gaden, og vi boede i et af dem. Fordi huse-
ne var så ens, satte min far en stærekasse op på væggen af vores hus, så kunne vi børn altid finde
det rigtige. Jeg har regnet ud, at vi var cirka 86 børn på vejen. Vi var fantastiske til at lege sammen,
specielt om sommeren. Gemmeleg, spark dåse og på rov efter æbler eller blommer. Man skal huske
på, at der jo ikke var noget, der hed fjernsyn den gang, kun radio som jeg elskede at lytte til, især
hørespil da jeg blev lidt ældre.

Beskedne forhold

Vi havde ikke mange penge at rutte med, da vi flyttede til boligforeningens hus på Niels Bohrsvej, for min far var blevet nødt til at sælge møbelforretningen. Under og efter krigen havde folk ikke penge til at købe møbler for, så meget af betalingen var i form af malerier, kartofler, kød eller andre værdier. Han fik derfor agentur for forskellige varer, og det skal jeg senere komme ind på.

Min fars Chevrolet - min lillebror Svend,
min søster Ellinor og jeg.

Min mor lavede hver dag to retter mad. Selvom pengene ikke rakte langt, har jeg undret mig over, og beundret min mor for, hvordan hun var i stand til at stille 2 retter mad på bordet hver eneste dag, som min far var vant til at få. Jeg blev ofte sendt til fiskehandleren efter torskeholder, og af det lavede min mor kogt torsk med sennepssovs. Og det smagte dejligt. Når vi skulle have flødeskum til en festlig lejlighed, for eksempel fødselsdag, blev vi sendt til ismejeriet med en aluminiumsskål for at hente det. Ovenpå blev der lagt pergamentpapir, og inden jeg nåede hjem, var der altid mærker efter fingre i skummet - og det fik vi da også altid skældud for.

Vi blev også sendt til slagteren for at købe pålægsrester. Der var kun en dag om måneden, hvor vi nøjedes med en ret mad. Det var, når min mor havde vaskedag, så var der ikke tid til at lave to retter. Så blev tøjet lagt i blød i soda aftenen før, og tidligt næste morgen blev der tændt op under gruedlen. Tøjet blev kogt, og så stod min mor hele dagen og hev med en træpind det kogte tøj over i baljer med koldt vand. Hun havde lejet en vridemaskine, hvor det tunge tøj blev trukket igennem med håndkraft for til sidst at blive hængt op på snore til tørring. Om sommeren ude i haven og om vinteren indendørs i kælderen. Den følgende dag var det så den store strygedag. Dugene blev sendt til rulning, ellers strøg min mor selv alt. Hver morgen når mælkeemanden kørte igennem vores gade, købte min mor en kæmpe stor blok is, der så blev lagt i en form i bunden af isskabet, for på den måde at holde madvarerne friske.

Huset

Der var høj kælder i huset, så på husets forside var der både en kældertrappe og en trappe op til hovedindgangen. Indenfor var entreen, hvorfra der var en trappe op til første sal og en anden ned til kælderen. I entreen var der to døre, den ene ind til køkkenet og den anden til dagligstuen. Fra køkkenet var der en dør til spisestuen, og de to stuer var forbundne gennem en cirka 2 meter bred åbning.

I køkkenet var der 2 blå gasapparater placeret på et bord med stenplade. Det blev senere min pligt at skure og rengøre kogepladsen og vaske kældertrappen hver lørdag, når jeg ved 2-tiden kom hjem fra arbejdet.

I spisestuen omkring spisebordet var der stole og en hjørnebænk. Her indtog vi alle vores måltider. Langs væggen stod en skænk med glas og porcelæn, og inden for døren en høj kommode, hvor min mor havde sit sytøj i de øverste skuffer. I dagligstuen ved vinduet stod min fars skrivebord og telefonen. At vi havde telefon var egentlig

en stor ting, for det var der ikke så mange, der havde, men det var nok, fordi min far havde haft forretning. Ofte kom naboerne for at bede om at måtte låne telefonen. Det var sommetider ret irriterende, når de kom i tide og utide, og ofte mens vi sad og spiste. Langs væggen stod en ottoman, og hvis en af vi børn var syge, fik vi altid lov til at ligge på ottomanen. Derved var min mor også fri for at løbe op og ned af trappen til første sal, hvor vi ellers havde vores værelser.

Når min far og mor ikke var hjemme, brugte vi unger ofte at hoppe fra skrivebordet og over på sofaen - sommetider med en kolbøtte i luften!

Desuden var der i dagligstuen en topersoners sofa og tre lænestole. Bag lænestolen i hjørnet var der en bogreol, der var propfuld af bøger. I det andet hjørne stod den højryggede lænestol med fodskammel. Det var min fars foretrukne plads. Her sov han altid sin middagssøvn og læste avis og røg Advokat eller Manne cerutter. Og så var der strengt pålæg om, at vi børn skulle holde bøtte, ellers blev han sur. Det var naturligvis især i weekenden, for de andre dage var vi jo i skole. Også under måltiderne skulle der være ro, for min far skulle altid høre radioavisen.

På første sal var der et lille toilet med håndvask men uden bruser. En sådan blev dog senere installeret. På toilettet var der en lille smal dør ind til pulterkammeret. Herinde opbevarede kufferter, gamle blade, min mors symaskine - som i øvrigt blev flittigt brugt, da min mor syede alt tøj til vi piger og plusfours til drengene. Under krigen, trævlede min mor slidte strikkede slipover eller bluser op, og strikkede strømper til os børn. I pulterkammeret blev også det snavsede tøj opbevaret i nogle store kurve. Senere blev det også stedet, hvor jeg i kasser og i en kuffert opbevarede det udstyr, jeg efterhånden fik samlet.

Mine forældres soveværelse var overfor toilettet. For enden af den lille repos var der en dør ind til min søsters og mit værelse. Der var netop lige plads på værelset til et toiletbord med skammel og vore to senge. Drengene skulle igennem vores værelse for at komme ind til deres værelse. Det var smadder irriterende.

På første sal, hvor vi havde vores værelser, var der en skunk langs begge sider. Deri var en lille lem, så vi kunne bruge pladsen til opbevaring. Der havde jeg mine dukker, dukkeseng, nipsnåle, marmorkugler, spil, frimærkesamling, mine påklædningsdukker som jeg har gemt lidt af endnu og andre af mine ting. Desuden sko og lignende, som passende kunne stilles der. Der var ikke for megen plads til opbevaring i selve værelset. Skunken var også velegnet, når vi legede gemmeleg. Så kunne vi kravle i mørket i hele husets længde, og det var ikke let at få øje på os derinde. Af og til skete det, at jeg ikke kunne lide, hvad jeg i madpakken, og da jeg ikke turde smide maden væk, medens jeg var på skolen, havde jeg madpakken med hjem. Den kylede jeg ind i skunken så langt væk, jeg kunne - nok til glæde for musene!

Huset på Niels Bohrsvej. Personerne er min mor og jeg sammen med mine 2 brødre. T.v. en skotsk dreng, som vi havde indkvarteret under et FDF musikstævne.

På reposen var der en lem, der førte op til loftet. Deroppe tilbragte vi mange timer, specielt hvis vi var sure på vores forældre eller på drengene. For at komme derop, trådte vi op på toiledøren's håndtag, så vi kunne nå at skubbe loftlemmen til side. Derfra kunne vi få fat og trække os op samtidigt med, at vi fandt fodfæste på overkanten af døren. Så blev lemmen lagt på plads, og vi havde et sikkert sted, hvor min mor i hvert fald aldrig kom op. På et mindre område var der lagt brædder, hvorpå forskellige ting kunne henstilles. Blandt andet kan jeg huske, at der stod en harmonikaseng, altså en gæsteseng, der kunne trækkes ud i fuld længde. Vi havde lavet en rebstige, der hang fast i spærene, og den kunne vi bruge, når vi skulle ned igen fra loftet.

Der var kælder under hele huset. Det forreste rum fra trappen blev brugt til opbevaring af cykler og en skænk med to eller tre lange skuffer, hvor der i den nederste altid blev opbevaret julepynt. I den øverste var der klude, rensimidler, skosvarte og andet af den slags. I et lille rum, hvor der også var vindue ud til gaden, blev der opbevaret koks til fyring i de første par år, indtil vi fik indlagt fjernvarme. Koksene blev læsset ind i rummet ad en sliske, der blev stukket ind ad vinduet. En anden dør gik ind til vaskekælderen, hvor gruekedel stod i hjørnet, og derfra var der en dør ind til et viktualierum. Der opbevarede min mor syltede asier, græskar, rødbeder og lignende, ligesom der var aviser, krukker, flasker og mange andre ting. Fra vaskekælderen førte en trappe op til en lille have på bagsiden af huset.

En hel almindelig dag i vores familie, var der trængsel på vores lille badeværelse om morgenen. Det gjaldt om at blive hurtigt færdig og komme ned til morgenmaden. Mine to veninder kom altid over til mig klokken kvart i otte for at følges med mig i skole. Vi var altid hjemme igen i middagspausen, som varede en time, og hvor min mor havde varm mad parat til os. Efter skoletid lavede vi tre lektier sammen. Dengang gik man også i skole om lørdagen.

Aftensmaden bestod altid af kold mad. Jeg gik som regel i seng ved titiden, hvis jeg ikke skulle være barnepige. Hvis mine forældre en aften havde haft gæster, og min søster og jeg lå og sov, vækkede min far os, for så skulle vi ned og vaske op efter gæsterne. Så kunne vi søvndrukne stå og tørre af, mens min far bare gik i seng. Min mor, som nok var mest træt, kom først i seng, når vi var færdige med opvasken.

En ret som jeg hader den dag i dag, er boller i selleri. Jeg nægter simpelthen at lave eller spise den. Da jeg som mindre skulle spise retten og ikke kunne fordrage maden, blev jeg sendt ned i kælderen for at spise den der. Spises skulle den, også selv om jeg var ved at brække mig bare ved synet. Skraldespanden stod i kælderhalsen, men jeg turde ikke smide maden ud, for de skulle nok kontrollere, om jeg havde spist op. Om vinteren når det var rigtig koldt, og inden vi skulle i skole, fik vi varm mælk med fedtemadder. Fy for pokker at servere sådan noget. Men min mor gjorde vel det, hun syntes var bedst for os, men det smagte altså forfærdeligt.

Lidt til lomme penge

På et tidspunkt havde min far ingen bil, og han cyklede rundt med sin agenturvarer, som bestod af Dinosol (sulfo) i en stor trætønde. Han hældte sulfoen på flasker eller bragte tønden med sulfo ud til kunder, hvor det så blev tappet af. Det var tungt og besværligt, især om vinteren. Jeg husker, at han en vinterdag, hvor vejene var spejlblanke, kom trækkende hjem med sin cykel, fordi han var væltet med den. Det var så vi børns pligt, at rense flaskerne. Vi satte flaskerne i blød i en zinkbalje om aftenen, og næste dag var etiketterne faldet af. Derefter blev de skyllet i rent vand, sat med bunden i vejret og var klar til at blive fyldt med sulfo igen. Sommetider, når min far ikke kunne nå at sætte nye etiketter på, hjalp vi ham med det også. For dette arbejde tjente jeg 2 øre pr. flaske.

En anden måde jeg kunne tjene lidt lommepenge på var, når jeg sammen med andre var ude i Knudmose og vende tørv til 5 øre pr. række. Vi børn samlede også gamle klude og jern sammen og afleverede det til skrothandler Brønder Hansen i Smedegade, hvor det blev vejet, og vi tjente lidt på den måde. Den bedste indtægt var, når vi havde tombola eller lavede cirkusforestillinger. Vores nabo, som hed Vanda Laursen og var lektor på gymnasiet, var utrolig flink til at komme med hjemmelavede flødekarameller, som vi solgte til ungerne ved samme lejlighed.

Min far fik sommetider besøg af en mand, som hed Rønberg. Han havde en legetøjsforretning i København. Når han kom på besøg, havde han altid ting med til vores tombola. Det kunne være plasticsmykker og legetøj eller defekte ting, som vi sagtens kunne sælge. Det var altid spændende, når han kom, at finde ud af, hvad han havde med til os denne gang.

Leg og gale streger

Min søster og jeg skulle altid passe min lillebror Erik, det syntes vi var kedeligt. En dag sod vi og sjippede på fortovet, mens vi holdt øje med ham. Pludselig var han væk. Vi ledte efter ham, men væk var han. Vi turde ikke gå ind og fortælle min mor, at han var blevet væk. Vi stod på fortovet, og pludselig rundt om hjørnet kom en politibetjent cyklende hen mod os med min lillebror på styret. Min søster og jeg for ind i huset, op ad trappen, ind på badeværelset, op på toiletbrættet og kiggede ud af vinduet. Der blev ringet på døren, og min mor gik ud for at lukke op. Da hun ser en betjent stå uden for døren, bliver hun forskrækket. Han spørger, om det er hendes dreng, og min mor svarer naturligvis ja, og da får hun så at vide, at hun skal passe bedre på sin dreng en anden gang og ikke lade ham rende rundt i byen. Men det var vores skyld, så vi måtte ned og bekende kulør. Vi fik selvfølgelig skældud.

“Artisterne” Inger, Irene, Karen og jeg.
Det er Karens tøj vi låner.

En gang gik min søster og jeg op på markedspladsen, fordi der var tivoli. Vi havde ingen penge, men det forhindrede os ikke i at sætte os op i en luftkarussel. Da karusselpasseren kom hen til os for at modtage penge, lod min søster og jeg som om, vi var meget kede af det. Vi sagde til ham med en meget ynkelig stemme ”vi har tabt pengene ned i den trærevne der”, og pegede derned. Den hoppede han desværre ikke på, og så skal jeg ellers love for, at vi blev gennet ned.

Nogle veninder og jeg stod en dag, som vi ofte gjorde, og spillede russisk (boldspil) op ad vores husmur. Da jeg var bagefter i spillet, blev jeg sur og sparkede til muren, troede jeg. Men det var ingen mur jeg ramte, men derimod vinduet. Dyb tavshed, for hvordan skulle jeg forklare dette til mine forældre. Jeg kan ikke huske hvordan det endte, men jeg har nok fået en på hovedet.

En søndag morgen stod jeg ude på fortrappen og spiste et halvt rundstykke, da min lillebror kom ud til mig. Pludselig hev han det fra mig og tog en ordentlig bid af det. Jeg blev stiktosset på ham og gav ham sådan en på skrinet, at hans hoved ramte ind i husmuren, og det resulterede i, at han fik en flænge i panden. Han for ind i huset og tog min mors fine hjemmebroderede pude fra stuen, og den holdt han op mod panden. Puden blev fyldt af blod, jeg fik selvfølgelig skæld ud, og min lillebror blev trøstet af mor.

Vi lavede jordhuler som børn. En af dem var på Lillemarken, det var dengang et ubebygget område for enden af det sidste rækkehus. Her blev der gravet et kæmpehul, og ovenpå hullet blev der lagt brædder og så blev jorden lagt på igen og banket godt fast, for at man ikke skulle opdage hulen. Her holdt vi klubmøder med stearinlys eller lommelygter. Vi tog også på haletudsefangst med syltetøjsglas og net til Snurom, et lille åløb nede bag ved stadion.

Søndagsture

Min far har haft mange forskellige typer biler. Den sjoveste bil han havde, var en Fiat Multiplica. Der kunne være 7 personer i den. To foran, tre på det bagerste sæde og de to midterste sæder kunne foldes helt sammen eller slås op alt efter hvor mange, der skulle ud at køre i den. Jeg har aldrig set andre, der havde sådan en bil, som den, vi havde. Dog har jeg set noget tilsvarende i de gammeldags taxier.

Han havde også en Bedford varevogn, som han brugte til hans agentur firma. Det har nok ikke været tilladt, men vi havde nogle løse sædehynder, som vi satte ind bagi bilen, og så tog vi på søndagsudflugter. Når bilen drejede væltede vi unger rundt imellem hinanden inde i varekassen.

Søndagsudflugter havde vi mange af. Så blev bilen pakket med 5 unger, og vi kørte ud i det blå. Min mor havde en grøn metal-kasse, der var inddelt med hylder, og den blev fyldt med smurte klemmer. Turene foregik rundt i omegnen., men det bedste var turene til Vesterhavet, som vi børn elskede og også gør det den dag i dag. Min mor havde af lagenstof fået syet et telt uden bund, som vi tog med til Vesterhavet Det brugte vi til at klæde om i, og min far til at tage sig en middagslur i, mens vi andre enten badede eller soledede os.

Vi var en ret stor familie, som engang imellem tog på en fælles udflugt. På en af disse ture havde vi stillet vores campingbord og -stole uden ryglæn på en skråning. Vores mor havde stillet maden og drikkevarerne frem, og der sad vi rigtig og hyggede os. Pludselig begynder vores mor at vippe baglæns på sin stol.

Hun griber for sig, som man jo automatisk gør, og får fat i dugen, hvorved hun hiver alt det, som var på bordet, med i faldet ned over sig. Vi begyndte at grine så højt, at folk gloede på os. Det så simpelthen bare så sjovt ud. Ja, vi grinede så meget, at der var ikke en af os, der sansede at hjælpe vores mor op, før der var gået et stykke tid.

Søndagsskole og spejder

Da jeg ikke var ret gammel gik jeg i søndagsskole sammen med min søster. Ikke fordi vi havde lyst, men fordi vi skulle. Mine forældre var ret kristne, især på min fars side, så det var vel naturligt at blive slæbt med i kirke. Jeg var "grønsmutte", da jeg var ca. 8 år. Den første gang min søster og jeg deltog i noget, var til nytårsparaden. Men på det tidspunkt havde vi ingen uniform. Det må i grunden have set mærkeligt ud dengang, når jeg i dag tænker tilbage, for midt i mængden af grønne spejderuniformer, så man to piger i ens røde frakker vandre stolt af sted.

Men jeg blev glad for spejdertiden. Jeg har deltaget i mange weekends i spejderhytten i Arnborg. Sommerlejre i telt med haik-ture. Mangen en sommerlejr, hvor jeg var med til begravelse af "Latri-nen". Det foregik med spanden hængende på en lang tyk pind imellem de to bærere. Der blev holdt

Min søster Ellinor (th) og jeg
foran Bedford varevognen.

godt fast i pinden med den ene hånd, mens man med den anden hånd holdt sig for næsen. På den måde gik vi syngende hen til hullet, hvor "Latrinene" skulle begravnes.

Senere gik min søster og jeg sammen i YA i KFUK-huset. Det skulle vi, og det var sådan set ok, men vi var efterhånden i den alder, hvor vi havde andre ting i hovedet, og det passede ikke min far. Gang på gang, når vi havde været der en halv times tid, kiggede vi på hinanden og fandt en udvej for at smutte fra mødet, og så gik vi ned og kiggede på byen og snakkede med andre. Når vi så kom hjem lidt efter ni, hvor mødet i YA var sluttet, kunne vi i det mindste altid fortælle lidt om, hvad vi havde sunget, og hvad der var snakket om på mødet, og resten opdigtede vi!

Jeg var ofte barnepige rundt omkring i kvarteret. Min tantes og onkels to børn passede jeg en del, ikke altid fordi jeg havde lyst, men fordi jeg skulle. Det var ofte mine forældre, som aftalte det, uden at spørge mig først, om jeg ville. For dette tjente jeg en hel krone for en aften. Nogle gange hvis jeg skulle overnatte, fik jeg 1 krone og 25 øre.

Den bedste og dejligste barnepigeplads jeg havde, var hos bogtrykker Thuesen. De havde to børn, som jeg passede i 3 år. Jeg var virkelig glad for at passe dem. Jeg kan huske, at det første år fik jeg en julegave af dem, som var en kasse med brevpapir og kuverter, hvor mit navn var trykt på alle siderne. Det var en meget personlig gave, som jeg var meget stolt af. Det var der ikke ret mange, der havde i min alder.

Da jeg gik ud af skolen og var begyndt i en halvplads i huset, fortsatte jeg med at passe dem et par gange om ugen. Selv i dag er jeg på julekort med familien.

I skole

Jeg startede i 1. klasse på Nørregade Skole. Fra den første skoledag i 1950 og til den sidste skoledag i 1958 fulgte jeg med tvillingerne Inger og Irene fra vejen. Vi holdt sammen i tykt og tyndt. Min første klasselærer hed Ejner Christensen, og vi kaldte ham "Violintarzan", fordi han spillede på violin i sangtimerne. Vi havde ham til dansk, og han var meget korrekt i sin væremåde. Når jeg lukker øjnene, kan jeg stadigvæk se vores klasse skrive i kor: "...og m ..og m ..og m ..væk!". Jeg fik i hvert fald lært at stave. Vi havde ham også til Religion.

Senere hen fik jeg en lærer, som jeg aldrig kom til at lide. Da dette var gensidigt, og da det faktisk var hele klassen, som ikke kunne lide ham, var der ikke ret mange, der blev gode til regning, geografi eller fysik. Jeg kan give nogle eksempler fra omkring 4. klasse. Vi havde regneprøve, og lille Eva (overlægens datter) sad og græd, fordi hun havde fået en dårlig karakter for sin prøve, Det syntes læreren åbenbart var synd for hende, så han gav hende en højere karakter. Hvis det var en af os andre, der tudede, skulle vi endelig ikke tro, at vi fik en højere karakter.

En af mine klassekammerater hed Torbjørn, ham tog han i nakke og buksebag og smed ham ned ad gangen imellem skolebordene. Dybt chokeret og uden at tænke mig om, rejste jeg mig op og udbrød: "Du er ikke rigtig klog!". Hele klassen var faktisk hunderød for ham, og jeg forstår ikke, hvordan jeg fik mig selv til at sige det. Senere hen tog vi 'hævn'. I en geografitime i 6. klasse, hvor jeg var duks, havde jeg bag det nedrullede Europakort tegnet et spøgelse, som lignede læreren. Da det ringede ud til frikvarter, rullede han kortet op, og hele klassen skreg af grin. Han råbte: "Hvem har tegnet det?" Men vi løb bare ned ad trapperne, imens vi råbte: "Geografi, ka' vi ikke li', når vi kommer op i klassen, gi'r vi læreren en på kassen, Geografi, kan vi ikke li'".

I 1956 skulle vores klasse flytte til den nyopførte Herningholm Skole. De fleste i vores klasse blev skolepatrulje de næste 2 år. Desværre flyttede vores dumme lærer med. Han nød at låse skolens indgangsdør, så de der kom for sent pænt måtte stå uden for, indtil det behagede ham at låse op, så han kunne komme til at aflevere en svada til os.

Skolepatruljen foran Herningholm Skole

Vi fik ham til fysik i 7. klasse. Da han så mig, sagde han: "Nå, du havde nok ikke regnet med, at du fik mig til fysik, hva'?", hvortil jeg svarede: "Nej, det havde jeg ikke". I en fysiktime, hvor jeg kom til at grine, sagde han: "Vi skal vist have en op, der kan noget, hvorpå jeg grinede endnu mere". Så sagde han, at jeg skulle stikke mit dumme grin i lommen, hvorpå jeg tørrede mit grin af med hånden, og stak det i lommen. Hele klassen skraldgrinede.

Han kunne simpelthen ikke lide vores klasse og sagde, at han nok skulle sørge for at ødelægge vores klassetur. Det fortalte vi vores elskede klasselærer Ivar Hansen. Han foreslog os, at vi selv kunne arrangere en tur. Vi var ellevilde. Det blev til en dejlig cykeltur i Sønderjylland langs grænsen, hvor vi overnattede på vandrehjem rundt omkring. Den tur glemmer jeg aldrig. Det er en klasselærer, som jeg den dag i dag kan takke for, at jeg kom til at elske at læse bøger og skrive.

Vi havde øgenavne til næsten alle vores lærere på skolen, og jeg kunne blive ved med at fortælle om dem. For resten står der i min karakterbog fra 1958: Ingrid svarer bedst, når hun ikke bliver spurgt! Jeg er meget glad for, at jeg ikke har haft brug for at vise den frem. Jeg er i øjeblikket ved at samle klassen til 40 års jubilæumsfest.

Konfirmation

Det var også i 7 kl., at jeg blev konfirmeret. Præsten, som hed Nepper Christensen, var en rigtig god og frisk præst. Undervisningen foregik i et af rummene i Herning Kirke. Til min fødselsdag i marts måned, skulle holdet råbe hurra for mig. Men da der ikke måtte råbes højt i kirken, slog han ud med armene og formede ordene med munden til 3 døvstumme hurraråb.

Min mor havde syet konfirmationskjolen til mig. Jeg syntes, den var grim, og var sur over, at jeg skulle have den på. Det var måske, fordi de andre havde en købekjole, eller i det mindste havde været med til at bestemme, hvordan deres kjole skulle se ud. Men jeg var i grunden et utaknemmeligt skarn, for min mor havde gjort et kæmpearbejde med kjolen. Det viste jo bare, at hun ville gøre det bedste for mig. Til middagen blev der kun serveret sodavand, især æblemost, og ingen øl eller vin. Det hørte sig ikke til, for mine forældre var meget præget af kirken.

Under konfirmationen, da vi stod oppe ved alteret, fik vi hver især oplæst en sætning, som var tilgnet personen. Min sætning, mit konfirmandord, var: "Min nåde er dig nok". På vejen hjem fra kirken besøgte mine forældre og jeg min farmor, hun var ikke med i kirken, vistnok fordi hun var syg. Hun spurgte mig så om, hvad mit konfirmandord blev, og jeg svarede: "Min nåde er dig mer end nok!" Den lo vi meget af, og som det fremgår husker jeg denne særlige udgave den dag i dag.

Man gik ikke så meget op i ens fremtidsplaner dengang, som man gør i dag. Men da vores klasselærer spurgte, hvad vi ville være, når vi var færdige med skolen, svarede jeg, at jeg ville være jordemoder.

Jeg afsluttede min skolegang efter 8. klasse i 1958, skønt jeg gerne ville have fortsat. Selvom jeg havde det problem med en af lærerne, var jeg meget glad for skoletiden.

Klassen var samlet på Herningholm skole i 1983, da vi kunne markere 25 årsdagen for afslutning af skolegangen, og netop medens jeg skriver dette, forsøger jeg at samle klassen for at fejre 40 årsdagen i juni 1998. Det ser ret lovende ud, jeg har fået talt med langt de fleste, og jeg er ret sikker på, at det bliver til noget. Skolen er med på ideen, og selv min gamle klasselærer er glædeligvis endnu levende og vi håber, at han også kan komme med til dagen.

Min konfirmation. Soveværelset blev ryddet og Dannebrog hængt op.

Ungdoms- og efterskole

Vinteren 1958/59 gik jeg på ungdomsskole om aftenen i regning, dansk og litteratur. Jeg stillede op hver gang, fordi vi tøser var vildt forelsket i læreren. Så det var ikke så meget for undervisningen, men mere for at glo på ham, og til afslutningen fik jeg en bog, fordi jeg ikke havde forsømt en eneste gang. Den hed: Tror I på mirakler? Den har jeg endnu.

For at tjene lidt lommepenge til et kommende ophold på en efterskole, tog jeg arbejde på en fabrik i 8 uger. Dette arbejde bestod i at lægge underbukser sammen og lægge dem i poser, et intetsigende arbejde, som bare skulle overstås. Nogle af dem var kæmpestore telte med lodden vrang. En dag sprang jeg op på klippebordet og gjorde dansetrin med bukserne foran mig. Jeg kunne næsten svømme i dem. Alle syerskerne skreg af grin, og i det samme træder chefen ind ad døren! Han tog det pænt, og jeg kom ned i en fart.

Så i sommeren 1960 tog jeg på Brejninggård Efterskole, som dengang var for piger om sommeren og for drenge om vinteren. Brejninggård var egentlig en gammel herregård med hvide mure og en voldgrav omkring. Meget idyllisk. Det var den første gang, hvor jeg for alvor var hjemmefra, og jeg nød rigtigt at være mig selv.

Jeg havde også på den tid fået en kæreste hjemme i Herning. Jeg kan huske, jeg havde fået en flot guldring med en rød sten af ham, da jeg skulle på efterskole, og den gemte jeg i min aflåste skuffe

hjemme, så min mor og far ikke skulle opdage den. Vi boede fire på hvert værelse. På den anden side af vejen var der et friluftsbad, det var koldt åvand, som vi badede i. En gang om måneden skulle bassinet tømmes, og så var alle pigerne nede og skure grøn algevækst væk, inden der igen blev lukket vand i bassinet. Her tog jeg den lille frisvømmerprøve - med lidt snyd! Jeg skulle svømme 360 meter brystsvømning, og når jeg var i den lave ende gik jeg på bunden og lavede svømmetag med armene. Det husker jeg ganske tydeligt, og har stadigvæk lidt dårlig samvittighed over det.

Jeg har broderet en bordløber, som lå på spisebordet i mange år. Jeg vævede også et kludetæppe og en pude, som er lige så moderne i dag. Et vaffelhåndklæde, som man skulle lave, blev dog aldrig brugt, men jeg har det stadigvæk. Ellers havde vi obligatoriske fag. I kjolesyning syede jeg et hvidt forklæde med utallige mange søm, det var obligatorisk. Mine piger har brugt det til at lege sygeplejerske med. Jeg syede to kjoler, som passede mig, da var jeg stolt. Jeg valgte sløjde for sjov skyld, og lavede en trebenet malkekammelm. Der blev lagt stof på skammelen. og så brodere jeg et kantbånd i korssting, som blev sat på skammelen som pynt.

4 piger på værelset på Brejninggård.

Vi havde en forstander, som var streng men altid retfærdig, og som havde megen humor. Den sidste nat skulle der laves ballade, så vi havde smurt de kugleformede dørhåndtag ind i brun sæbe, så man ikke kunne lukke dørene op. Derefter kravlede vi ud af vinduet, løb langs voldgraven, ind ad porten og ringede med timeklokken. Derefter rendte vi over til læreren, som boede på den anden side, og forlangte småkager og te. Der var ingen af eleverne, der fik søvn den nat. Det var en meget lærerig tid på efterskolen og noget af den bedste tid, jeg havde i min ungdom, og som jeg altid husker tilbage på med glæde.

Plads i huset

Mit første arbejde var i huset hos en købmand i Vestergade, det var en halvdagsplads, og jeg tjente 85 kr. om måneden. Efter 3 måneder var jeg så ked af at være der, at jeg nægtede at fortsætte, jeg tudede endda over det.

Fruen i huset var en gravid, hysterisk og rengøringstosset kone. Jeg skulle f.eks. vaske tøj i en balje, og når jeg havde vasket det hele, skyllet det 3 gange, skulle jeg gentage hele processen igen. En gang om ugen skulle radiatorerne støvsuges, og puderne skulle stå bestemt. Jeg blev kontrolleret

hele tiden. Hun skulle nok se efter om det, jeg blev sat til, blev gjort rigtigt. Jeg skulle sidde og spise til middag sammen med familien, og det brød jeg mig ikke om. Da jeg tillige var i voksenalderen og overhovedet ikke blev mæt, aftalte jeg med min mor, at hun levede noget mad til mig, når jeg kom hjem.

Den næste plads i huset, var hos en købmand i Håkonsgade. Der var fruén helt anderledes. Hun var mor til to piger, og hos dem var jeg næsten et år. Her var der en mere harmonisk stemning, og selv maden var bedre og mere moderne. Det var her, jeg for første gang smagte blomkålsgratin og selleribøf. Disse retter kom jeg til at sætte meget pris på og tog dem med ind i mit ægteskab. Da min mor engang lå på sygehuset, og jeg skulle passe hjemmet, serverede jeg selleribøf. Min far spurgte, hvad det var for noget mad, jeg havde lavet. Men da han havde smagt på det, kunne det godt gå an. Han var ikke vant til sådan noget moderne mad, men mine søskende spiste det med god appetit. Det var også her, at jeg for første gang så og hørte en grammofonplade blive spillet. Det var en plade med Tommy Steele, som hed: "I've got a handfull of songs to give you", og den lyttede jeg til mange gange. Det var efter disse to pladser i huset, at jeg tog på efterskole.

Da jeg kom hjem fra efterskolen, arbejdede jeg en periode på et reklamebureau, hvor jeg falsede trykte sider, der blev samlet til et blad eller en bog. Jeg udstansede huller i mærkater eller limede et eller andet. Det var idiotarbejde, som man hurtigt blev træt af, og da jeg blev lovet højere løn og flere gange nævnte det, men aldrig fik det, holdt jeg op med at arbejde der.

Det var også på dette tidspunkt, at jeg begyndte at gå til jazzbal. Noget som mine forældre absolut ikke satte pris på. Jeg havde aftalt med en veninde om at sige til min mor, at jeg skulle til fødselsdag, for at komme til jazzbal. Vi havde aftalt at mødes på torvet, for at følges ad. Min mor havde købt nogle lommelørklæder til hende, som jeg så var nødt til at forære hende.

Det var også den aften, jeg mødte Arne. Jeg skulle være hjemme klokken 24, men pludselig opdagede jeg, at det var blevet alt for sent. Jeg blev fulgt hjem, men da vi var i nærheden af min gade, mødte vi til alt uheld min storebror, som var ude og lufte sin hund. Han sagde: "Hvad fanden laver du, kan du så se og komme hjem!" Da jeg kom hjem, havde han fortalt det til min mor, og hun sad på køkkentaburetten og ventede på mig. Hun spurgte naturligvis om, hvorfor jeg kom for sent, og jeg fik skældud og en på hovedet.

En anden aften hvor jeg skulle til jazzbal, havde jeg ikke nogle pæne sko at tage på. Min søster, som havde købt nye sko, havde låst den ene sko ind i sin halvdel af vores fælles toiletbord. Men min nøgle passede dertil, så jeg låste op og tog hendes pæne sko på til jazzballet. Da jeg kom hjem sad min søster oppe og ventede på mig. Hun gav mig en ordentlig en på siden hovedet og sagde til mig, at dette kunne jeg bare ikke være bekendt bare sådan at tage hendes sko på uden at få lov. Jeg viste jo godt inderst inde at det var tarveligt gjort, men skoene var nu pæne.

Når jeg var til et eller andet arrangement f.eks. jazzbal, og jeg blev spurgt om, hvor jeg boede af en eller anden dreng, som jeg ikke gad at fortælle det til, sagde jeg altid, at jeg boede på "Atomstrasse". Vores gade var jo opkaldt efter Niels Bohr.

I guldsmedeforretning

I foråret 1961 blev jeg ansat i en guldsmedeforretning som lå i hovedgaden. Det var to ældre søstre, som var meget kristne, der ejede den. De kendte mine forældre, der også var kristne, og som ofte gik i kirke, så det var nok derfor, jeg fik pladsen. Det var noget af en arbejdsplads. Jeg havde ikke fundet mig i det i dag, og det havde mine døtre absolut heller ikke, men man kan ikke helt sammenligne det med forholdene i dag.

Inventaret i forretningen var mørkt træ, med høje skabe på bagvæggen, hvor de øverste låger var af glas. Kasseapparatet var ligeledes brunt med knapper til betjening af kr. og ører. I skabene var der diverse sølvkander, vaser, pokaler, kopper, tallerkner, fade o.s.v., og under glasdisken lå smykkerne. I hjørnet af forretning stod en stol, som var beregnet til, at ældre kunder kun sætte sig.

Hver mandag morgen når jeg mødte på arbejdet, fik jeg et blik af dem, hvis jeg ikke havde været i kirke om søndagen. Så gik snakken imellem dem om, hvem der havde været i kirke, og jeg var luft for dem. Jeg har aldrig i mit liv pudset så meget sølvtøj. Det gjorde jeg praktisk talt hver eneste dag, så jeg havde altid sorte fingre, som det var svært at holde rene. Der skulle spares på alting, og også på elektriciteten, så når jeg sad og pudsede sølvtøj foregik det i et meget mørkt baglokalet, hvor der kun var et vindue ud til en baggård - og uden lys ved min arbejdsplads. Jeg blev helt god til at pudse sølvtøj i mørke.

Når der kom kunder, som skulle have repareret en perlekrans, der var gået i stykker, så var det mig, der satte perlerne på en ny snor. Jeg foldede æsker til sølvtøjet, til pletsølvtøj lagde jeg tynde vatplader i æsken og til ægte sølvtøj tykke vatplader. Jeg fik lov til at sælge sølvvedhæng til kunder, men hvis det var guld eller dyrere ting, skulle jeg kalde på en søstre, det kunne ikke betros en ansat.

Hver onsdag skulle jeg vaske gulvet i baglokalet. Det var en cirkusforestilling uden lige. Jeg skulle kravle rundt med kluden og vaske gulvet. For at nå i alle hjørner og hele kanten rundt, havde jeg i venstre hånd en pind, som jeg vikled kluden omkring, og i højre hånd havde jeg en lommelygte. Således understyret kravlede jeg rundt og vaskede gulvet. Det må have set totalt åndssvagt ud. Og ikke nok med det, hver lørdag blev gulvet i selve butikken og fortrappen, som var af sten, vasket. Ude i baggården fandtes butikkens lille toilet, som jeg også vaskede, og det gik stærkt, især om vinteren, da gulvet var af rå cement og uden varme. Vinduerne blev pudset hver lørdag, hvor arbejdsdagen dengang sluttede klokken 14.

Al rengøring, som jeg har fortalt om, foregik med koldt vand, og det var koldt at gøre, især om vinteren. Guldkluden blev brugt til sidste trevl, den var så trevlet, at det næsten ikke kan beskrives, ja man kunne næsten hække en ny guldklud. Jeg følte næsten, at jeg mere var en rengøringskone. Jeg var ellers ansat til at ekspedere, men det fik jeg næsten aldrig rigtig lov til.

En dag i måneden sad jeg og ordnede fakturaerne. De blev ført ind i store bøger. Alle indtægterne og udgifterne fra de forskellige firmaer blev bogført. Her sad jeg og håndskrev det hele i store kolonner. Alt blev skrevet i hånden dengang. Mange af de store guldsmedefirmaer, vi købte hos dengang, eksisterer stadigvæk.

For en del af min meget beskedne løn, som var 325 kroner om måneden, købte jeg hver måned noget sølvtøj til mit udstyr. Og tænk, jeg fik hele 5 % rabat, fordi jeg var ansat i forretningen! Bestikket hed Riberhus, og man kan stadig købe det i dag næsten 40 år senere. Da vi købte forlovelsesringe var det lige før, at vi ikke fik rabat, fordi det var Arne, der betalte. Jeg var godt træt af at være der på grund af deres væremåde. Min lillebror, Svend, var i lære i en isenkræmmerbutik i byen, og gennem ham kunne min forlovede og jeg købe med 15% rabat, så der blev købt meget udstyr i den forretning.

Hos isenkræmmer

Jeg var i guldsmedeforretningen i cirka 1½ år og fik i øvrigt en fin guldring i julegave, men da der blev en ledig stilling i en forretning lidt længere henne ad gaden, der handlede med sanitet, isenkram og andet, søgte jeg derhen til en løn på 375 kroner om måneden. Der hørte værksted til forretningen, men det havde vi ikke så meget med at gøre.

Også i den forretning købte jeg meget udstyr og der fik jeg 20% rabat, det var jo noget andet. Kasseapparatet var inddelt med 4 skuffer, og der havde jeg min egen kasse. Hvis der manglede noget, og det gjorde der aldrig, skulle jeg selv stå inde for det. Jeg deltog i meget forskelligt og var også med til at pynte vinduer. Vi var to piger i forretningen, og vi havde kitler på.

Chefen sad i kontoret bag i forretning. Døren stod altid åben, og han sad i sin chefstol og tyggede skrå. Han var en meget stor mand og en ældre herre, som fyldte stolen helt ud. Jeg var nok lidt ræd for ham, for han var så stor og meget bestemt. Godt nok havde han en spytbakke, men når han spyttede skråen ud af munden var det sjældent, at han ramte bakken. Jeg måtte mange gange fejfe hans fejlskud op.

Den plads var jeg glad for. Jeg havde mere ansvar, og der var folk på min alder, som jeg bedre kunne snakke med og godt kunne lide at arbejde sammen med, og blev i pladsen til jeg blev gift og flyttede fra byen. I bryllupsgave fra firmaet fik vi et isfad og 12 asietter - som vi har endnu i dag.

Det var også i den periode, at jeg købte min egen nye cykel på afbetaling og betalte 25 kroner om måneden. Dengang skulle man også betale til sygekasse, det var vist 15 kroner om måneden. Og så betalte jeg 100 kroner for at bo hjemme, så man kan nok forstå, at der ikke var mange penge tilovers til andre ting. I dag, når jeg tænker tilbage, er det næsten ikke til at fatte, hvordan vi fik det til at løbe rundt. Men det var naturligt og nødvendigt, og desuden satte vi en ære i samle så meget udstyr, som vi kunne.

Familie og fritid

Vi var forlovede i 2½ år og blev så gift i juli 1963. Igennem det sidste års tid var vi gået i gang med at bygge et typehus i Ilskov, som er en lille landsby 14 kilometer nord for Herning. Arne havde købt en grund af sognerådsformand Anton Clemmensen for 3300 kroner, og han havde desuden i nogle år sparet op i Herning Hede & Discontobank samtidig med, at vi efterhånden havde fået købt nok udstyr til at kunne starte det nye hjem.

Da vi blev gift, flyttede vi ind i et nybygget hus. Det var et stort spring, og jeg kan huske, at min far betænkeligt spurgte mig, om vi nu også mente, at vi havde råd til at bygge hus. Det havde vi lige netop, selvom jeg ikke havde noget arbejde og gik hjemme som husmoder, og vi havde da heller ikke meget tilovers, når udgifterne var betalt.

Alting blev nøje planlagt, og et stramt budget blev fulgt, uden muligheder for at skeje ud. Jeg husker f.eks., at der var afsat 300 kroner om måneden til hele husholdningsbudgettet. Det var imidlertid en tid med stor inflation, så det var med i vores beregning, at det efter nogle år ville det blive lettere, når lønnen steg, mens terminsregningen ville forblive den samme.

Det nybyggede hus i Ilskov

Børnene

2 år efter, at vi var blevet gift, kom den første af vore tre piger. Dengang var det meget normalt, at man fødte i hjemmet, og det gjorde jeg også. Lisa blev født den 1 april. Mine forældre ringede først på aftenen for at spørge, hvordan det gik med mig. Min mand sagde, at det gik da meget godt, men de kunne da komme ud og få en kop kaffe. På det tidspunkt var jordemoderen netop gået, og fødslen var vel overstået, så da mine forældre kom, lå jeg i sengen og kunne byde dem velkommen med: Aprilsnar! - og de blev naturligvis overraskede, da de så den lille. Lisa er Mag. art. i litteratur og underviser på Odense universitet.

Pige nummer to blev også født hjemme den 6 februar 1968. Jeg havde kraftige veer, og ringede til jordemoderen og bad hende om at køre herud. Hun spurgte om vandet var gået, og det svarede jeg nej til, det var det ikke. Så mente hun ikke, at det var ved tiden, og jeg kunne da bare trave en tur. Men jeg skulle nu ikke ud og gå en tur. Det kunne jeg mærke bestemt ikke ville være nogen god ide. Hvordan i alverden hun igennem en telefonsamtale til mig kunne vide, hvor lang jeg var i forløbet, har jeg den dag i dag svært ved at forstå eller tilgive.

Da jeg kunne mærke, at jeg ikke kunne blive ved med at holde presseveerne tilbage, til det passede hende at dukke op for at hjælpe mig, lagde jeg mig på sengen. Jeg bad min mand om at ringe til lægen. Mens han taler med lægen, kan jeg mærke, at nu sker der noget, og jeg råber til min mand, at nu skal han komme, for nu kan jeg mærke at barnet kommer. Han lagde røret og løb ind til mig.

Med hjælp af min mand føder jeg vores pige, og hun kommer ud i "sejrsskjorte", altså med fosterhinden ubrudt, og vi er begge klare over, at her skal der handles hurtigt, da barnet jo hurtigst muligt skal trække vejret. Jeg siger til min mand at han skal løbe ud efter en kniv, så han kan prikke hul i fosterhinden. Han løber ud og kommer tilbage med en urtekniv, og barnet bliver befriet fra sin puppe. Bagefter tager han hende i benene, løfter hende op, og giver hende et par klask i enden, og med et hører vi hendes første skrig. Han tager så meget slim ud af munden på hende, som det er muligt, og vi får pakket hende ind i et håndklæde.

Jeg begynder bare at ryste over det hele, selvom jeg får lagt min dyne over mig, ryster og ryster jeg. Imens venter vi på, at lægen og jordemoder skal komme. Da hun endelig kommer, kigger hun bare på os og siger: "Nå, det gik da meget godt". Det var dengang, at man betalte "ved døren" efter en fødsel, og jeg tror nok, det var 356 kr. Vi fik skam ingen rabat, skønt vi havde gjort det meste selv! Lægen kom lige efter. Han stillede sig op i døren og tændte en smøg og sagde, at jeg behøvede da ikke blive bedøvet for at blive syet, når jeg nu havde født på den måde. Som om jeg ikke havde gået nok igennem. Og jeg blev da heldigvis også bedøvet, inden jeg blev syet. Anette læser på sidste år til folkeskolelærer. Hun blev mor til en dejlig pige den 8 januar, og jeg mormor.

Vores tredje pige blev født på Herning sygehus den 5 oktober 76. De prikkede hul på fosterhinden, og så gik det lige efter bogen. Dorthe ved ikke helt hvad hun vil være endnu, men har efter studentereksamen været en tur på interrail. Hun har haft vikararbejde som telefonoperatør og har også været støtteelev for unge med sociale problemer på Platangården i Vordingborg. Men det bliver nok noget med mennesker tror jeg, sandsynligvis pædagog eller socialrådgiver.

Mens de to første børn var små, gik jeg hjemme. Da de blev større, havde jeg forskelligt arbejde rundt omkring. Dog skal lige nævnes, at jeg inden den ældste blev født, var jeg på en landcentral som telefonafløser. Det var sjovt, fordi det var nogle sjove beskeder, jeg skulle videregive. Hvis én ringede til en bestemt person, og vedkommende ikke var hjemme, skulle jeg sige, at hun kom hjem f.eks. ved firetiden, eller hun var ved den eller den. Man kunne også blive sat til at bestille en taxa, eller lignende.

Da jeg ventede mig den yngste, arbejdede jeg ved en købmand til 12 kr. i timen og betalte skat af dem, så det var begrænset, hvad jeg tjente.

Fritiden

Jeg har altid dyrket en eller anden form for sport. Som 15 årig spillede jeg håndbold i H.G.F. Herning. Denne sport dyrker jeg den dag i dag i A.I.F.Alheden, dog på motionsplan. Da jeg spillede håndbold i I.I.F. i Ilskov, hvor vi boede i 20 år, havde jeg en pause fra håndbolden, for at prøve at spille fodbold. På det tidspunkt, var damefodbold helt nyt, og vores hold var da også blandt de allerførste. Det gik os da også rimeligt godt, der var da flere af spillerne, der valgte at tage ind til Herning, fordi det var en større klub. Min mand var den første træner for vores hold, ligesom han også var træner for mændene.

Samtidig med at jeg spillede fodbold, begyndte jeg at gå til atletik, som altid havde interesseret mig, fordi der er så mange forskellige ting at udøve. Da den lærer som stod for atletikken skulle rejse, blev jeg spurgt, om jeg ville overtage efter hende. Så jeg tog på Ollerup gymnastikhøjskole for at tage dommereksamen i atletik, og jeg var leder for Atletik i Ilskov i 8 år.

Jeg fik jo ingen løn for at lede atletikken, og det havde jeg naturligvis heller ikke ønsket, men jeg fik en flot anerkendelse for min indsats nemlig et stoppeur, som jeg var ovre i Idrættens Hus for at modtage ved en højtidelighed. Det var en anerkendelse, som blev uddelt til 3 klubber hvert år, for deres arbejde under vanskelige eller specielle forhold. I mit tilfælde kan nævnes, at vi var en meget lille klub. Vi havde sandelig ingen fine baner eller andre faciliteter. Til løbene blev der opmålt en 60 meter løbebane på skolens græsplæne, og når der skulle løbes 12 minutters løb, blev en 400 meter rundbane udlagt med et målehjul, som vi lånte af politiet, hvor en af deltagerne var ansat. Fra at være 8 medlemmer fik jeg deltagerantallet op på over 30, og det var ret flot, når man tager i betragtning, at der kun var ca. 350 husstande i byen.

Vi var med i 'Stafet gennem Danmark', og vores lille hold blev filmet af Orion film. De skulle bruge optagelsen i anledning af D.D.S.G. 100 års jubilæum. Men det sjoveste, jeg var med til i foreningen, var at spille dilettant. Tænk, at få lov at skabe sig frivilligt, det nød jeg, og var da også med i 7 år.

Mine aktiviteter har nok været medvirkende til, at mine børn altid har dyrket en eller anden form for sport. Den ældste gik meget op i atletik, specielt løb, og hun var med klubben i Sverige engang. Den mellemste spillede håndbold en overgang, og den yngste startede som målmand i Jar idrætsslag i Norge, da vi boede der i 3 år, og hun spiller håndbold den dag i dag - ja, hun træner ovenikøbet sammen med mig.

I Norge

Det var også i Norge, at hele familien lærte at løbe på ski og tog på skiture rundt omkring Oslo. De har mange fine skiløjper uden for byen, så vi har løbet på Holmekollens løjper, på Norefjell, ved Sognsvann o.s.v.. Når vi havde vinterferie eller påskeferie, kunne det ske, at vi tog på fjeldture et eller andet sted f.eks. Haglebu, Haugastøl, Beitostølen, Eggedal m.m.

Om sommeren kørte vi rundt i Norge. Vi har set meget af landet og boet på mange forskellige vandrehjem. Vi har været på Galhøpiggen med sne på toppen om sommeren, set de flotteste fosser, kørt på uhyggeligt smalle veje og igennem en masse lange tunneller, hvor vi var spændte på, hvordan vejret eller landet så ud på den anden side.

Vejene deroppe er ikke som i Danmark og luften heller ikke, og så var der altid noget at standse op og kigge på. Naturen i Norge er noget af det smukkeste, jeg har set. Det at tage sin rygsæk på ryggen og vandre op og overnatte i en fjeldstue og ned igen, det er bare noget særligt. Det var jo ganske naturligt at se så meget som muligt af landet i de 4 år, vi boede der.

Sommetider stod vi meget tidlig op for at tage cykeltoget fra Oslo centralstation op til en lille station i Hakadal, der hed Stryken. Derfra cyklede vi 35-40 km gennem Nordmarka ad bakkede og svingede grusveje tilbage til Oslo. Vi havde madpakke og slik med.

Cykelture og ferier

At cykle en lang tur en uges tid rundt i Danmark om sommeren, er lige så godt som en tur sydpå - specielt når man er heldig med vejret. Min mand og jeg har prøvet det en del gange, hvor vi så har telt og campingudstyr med. Et eksempel på en af vore ture er, at vi en sommer cyklede med udgang fra Skrydstrup til Ribe og derefter bag digerne langs Vesterhavet til Højer sluser. Videre ned til Tyskland og ind i landet, hvor vi var inde på Emil Nolde museum i Neumünster. Tilbage til Tønder og langs grænsen op til Padborg, Dybbøl mølle og Sønderborg, og til sidst til Aabenra og tilbage til Skrydstrup.

Jeg har været med min mand på ture til udlandet i forbindelse med hans arbejde, eller når han var på kursus et eller andet sted. Så har jeg vandret rundt og set mange fine ting i Bruxelles, Rom og Latina, og det nyder jeg rigtig. Jeg har været i Paris ikke mindre end 5 gange, den ene gang sammen med min mand og de andre sammen med bekendte i et rejseselskab og også London har jeg besøgt. I år skal vi til Dublin på ferie, det glæder jeg mig til.

At læse bøger har jeg altid elsket. Lige fra jeg var 13 år og fik mit eget lånekort, har jeg nok i gennemsnit læst 6 bøger om måneden, så det da er i årenes løb blevet til en del. Jeg har også altid læst for børnene, det har de taget til sig. Jeg har altid en bog med når jeg har været på kursus. På sommerferie med cykel og telt har jeg altid en bog med i cykeltasken, ligeledes på bustur til udlandet. Når jeg går i seng skal jeg altid læse lidt, det er simpelthen den bedste sovemedicin.

Da børnene var små, syede jeg en del af deres tøj, det gør jeg ikke mere. Det gjorde man jo dengang, det var helt naturligt.

“Fritidsforsker”

Da jeg ufrivilligt blev fritidsforsker, tog jeg på Idrætsdaghøjskole i Viborg i 20 uger. Ja, fritidsforsker, det er jo det samme som at være uden arbejde, men det lyder bedre. På idrætsdaghøjskolen fik jeg prøvet næsten alle former for sport også sportsgrene, som jeg sikkert ellers aldrig ville have prøvet, som f.eks. bueskydning, hockey og vandpolo. Jeg været på overlevelsestur, redet på hest, været kanotur på Gudenåen med overnatning i telt, i kajak på Sønderø ved Viborg o.s.v., og jeg var med til at arrangere en såkaldt OL-dag for 2 tekniske skoler i forskellige discipliner

Derefter har jeg deltaget på Daghøjskole også i 20 uger, men det var jo helt anderledes. Dér havde jeg havde drama, syede hatte, fysisk udfoldelse m.m., og her var jeg også på overlevelsestur, hvor jeg havde hånden i gips efter et uheld. Det var sket i et projektarbejde, hvor vi skulle lave cirkus for børnehaver i Viborg i et rigtigt cirkustelt, som vi lejede.

Til dette havde skolen fået en professionel person til at komme og undervise os, og vi skulle bl.a. lære at jonglere med bolde, ringe og tørklæder, cykle på en enhjulet cykel og lave klovnenumre. To elefanter i fuld størrelse lavede vi på et kæmpe stålstativ, med to personer indeni og dertil en flot domptør. Den oversavede dame vakte gys hos børnene, og ildslugererne syntes de var spændende.

Det var, da jeg skulle lære at slå en mursten over med et håndkantslag, at jeg ødelagde min hånd. Så da jeg ikke kunne være med i akrobatnummeret, blev jeg Sprechstallmeister, og skulle annoncere hvad der blev vist.

Jeg har i årenes løb taget forskellige fag på voksenuddannelsescentret VUC, jeg har gået på kursus på kunsthøjskolen i Silkeborg og haft forskellige kurser igennem H.K. I øjeblikket går jeg til drama på VUC, og samtidig går jeg i teatret med klassen. Det er en oplevelse at se forskellige stykker, men det flotteste teaterstykke, jeg har set, var i London, hvor min veninde og jeg var inde og se "Les Miserables" med Stig Rossen.

Jeg har med på ture med HK klubben, men den eksisterer desværre ikke mere i Viborg. Det var også her jeg så brochuren om at skrive "Dagbog" og gik i gang med det, og jeg var nok også inspireret lidt af, at min mand har brugt et par år på at skrive en bog, som blev færdig sidste forår.

Det er svært at vurdere udviklingen på arbejdsmarkedet, når man er ledig. Med min alder er der ikke så meget at gøre. Når jeg søger et eller andet, får jeg altid ansøgningen retur. Det forstår jeg godt, og det har vel affundet mig med, men det er altså noget værre fis, at man skulle have brug for folk i min alder, for der er altså ingen, der gider at ansætte os. Jeg kommer nok aldrig i butik i mere, og det er også fint med mig, for jeg ville hellere have noget med mennesker at gøre på en anden måde. Jeg vil gerne være pædagogmedhjælper, det syntes flere, at jeg ville egne mig til, for jeg kan stadigvæk klatre i træer, rapelle, hoppe i sjippetov, være legebarn og fortælle spøgelseshistorie. Nu er der bud efter mændene, og det har jeg bestemt ikke noget imod, da der har været mangel på dem de steder, det er så desværre blevet sværere for mig at få et sådant job. Jeg kan godt føle mig til grin engang imellem.

Boligen

Vi bor i et ganske almindeligt parcelhus fra 70'erne på 150 kvadratmeter med terrasse og have, og en lille køkkenhave, hvor jeg dyrker kartofler og lidt forskelligt. Vi har ribs- og hindbærbuske, så der bliver lavet marmelade eller grød af bærrerne. Der bliver sat blomsterfrø, rødbeder, squash, blomkål, radiser m.m. Der er hæk omkring hele haven, som skal klippes et par gange hvert år, og græsplænen bliver slået med en gammel Major plæneklipper, som nu har kørt i 30 år. I haven er der et lille æbletræ, som ofte bærer mange æbler. Om sommeren opholder vi os så ofte det er muligt ude på terrassen, og hvis der en lun sommeraften er en god film i fjernsynet kan vi finde på at sidde ude på terrassen og se på fjernsynet inde i stuen igennem den åbne terrassedør, fordi vi ikke nænner at gå indendørs.

Forandringer

Dagligdagen i familien er nok blevet mere stresset, men det er nok mest i den unge familier med små børn. De skal hives op om morgenen og køres i vuggestue eller dagpleje. Det har jeg heldigvis været forskånet for, fordi jeg var så heldig at kunne gå hjemme i de år, hvor børnene var små. Samtidig skal de have alting på en gang, så de tager ofte et banklån eller køber på afbetaling, det gjorde vi ikke. Vi sparede sammen til vi kunne købe tingene, eller vi måtte undvære dem.

De, der har arbejde, brokker sig over at have for travlt, så hvis alle arbejdede i 25 timer, så kunne alle måske komme i arbejde. Da jeg er arbejdsløs i øjeblikket, er det også svært at følge med i udviklingen på arbejdsmarkedet. Selv om man deltager i kurser og kommer glad hjem fra dem, fordi man får at vide, at der er brug for os i den modne alder, og man samtidig læser det samme i aviserne, jamen så passer det jo bare ikke.

Afslutning

Jeg har stort set været tilfreds med mit liv. Jeg har da ind imellem bygget luftkasteller og drømt om ridderen på den hvide hest, men gør alle mennesker ikke det? Eller drømt om at vinde en million i lotto, men jeg tror ikke på, at man var blevet lykkeligere af det. Så jeg vender troligt tilbage til min bogpræmie med titlen "Tror i på mirakler". Jeg mener helt bestemt, at man skal have en eller anden form for tro på noget, for at komme videre i tilværelsen. Jeg ønsker, at jeg må være heldig med at have et godt helbred, og at jeg vil bevare mit gode humør. Jeg er lige blevet 55 år, og fik mig det par rullekøjter i fødselsdagsgave, som jeg ønskede mig. Så har de andre da noget at snakke om igen.

Jeg ønsker for mine børn det samme. At de er så heldige at vælge deres rette hylde. At de må bevare et lyst sind, et godt helbred, humør, deres kreative evner, arbejdsglæde, en god latter. At de må komme gennem livet uden alt for store skuffelser, selv om dette kan gøre en stærk. At de bevarer deres livsglæde og kan give den og de andre ting videre.

Ingrid, Marts 1998